

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM
(femte avdelningen i utökad sammansättning)
den 30 april 1998 *

I mål T-16/96,

Cityflyer Express Ltd, bolag bildat enligt brittisk rätt, Gatwick Airport (Förenade kungariket), företrätt av advokaten Charles Price, Bryssel, delgivningsadress: advokatbyrån Lucy Dupong, 14 A, rue des Bains, Luxemburg,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företräd av Peter Oliver och Anders Jessen, rättstjänsten, båda i egenskap av ombud, delgivningsadress: rättstjänsten, Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

svarande,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 95/466/EG av den 26 juli 1995 om det stöd som den flamländska regionen har beviljat det belgiska bolaget Vlaamse Luchttransportmaatschappij NV (EGT L 267, s. 49),

meddelar

* Rättegångsspråk: engelska.

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(femte avdelningen i utökad sammansättning)

sammansatt av ordföranden R. García-Valdecasas samt domarna V. Tiili, J. Azizi, R. M. Moura Ramos och M. Jaeger,

justitiesekreterare: byrådirektören A. Mair,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 25 september 1997,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser

1 Artikel 92.1 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (nedan kallat fördraget) har följande lydelse:

”Om inte annat föreskrivs i detta fördrag, är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.”

- 2 Artikel 92.3 c i fördraget ger kommissionen möjlighet att undantagsvis förklara att förenligt med den gemensamma marknaden är

”c) stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset”.

- 3 Kommissionen fastställde de bestämmelser som är tillämpliga på statligt stöd till företag inom luftfartssektorn i meddelande 94/C 350/07, med rubriken ”Tillämpning av artiklarna 92 och 93 i EG-fördraget och artikel 61 i [avtalet om upprättandet av Europeiska ekonomiska samarbetsområdet] på statligt stöd inom luftfartssektorn” (EGT C 350, 1994, s. 5, nedan kallade riktlinjerna).

- 4 I avsnitt IV i dessa riktlinjer, som berör skillnaden mellan statens roll som ägare av ett företag och som utbetalare av statligt stöd till detta företag, anges följande med avseende på lånefinansiering:

”Kommissionen skall tillämpa den marknadsekonomiska investeringsprincipen för att bedöma huruvida lånet har beviljats på normala affärsvillkor och huruvida detta lån hade kunnat beviljas av en affärsbank. Vad beträffar villkoren för sådana lån skall kommissionen särskilt ta hänsyn till både räntesatsen och den säkerhet som krävs för lånet. Kommissionen skall undersöka om den ställda säkerheten är tillräcklig för att återbetala hela lånet om betalningarna skulle utebli och undersöka bolagets ekonomiska ställning vid tidpunkten för beviljandet av lånet.

Delen stöd är lika stor som skillnaden mellan den räntesats som flygbolaget skulle ha betalat under normala förhållanden på marknaden och den som bolaget de facto betalar. I det extremfall då ett lån utan säkerhet beviljas till ett företag som, under

normala förhållanden, inte skulle ha kunnat erhålla någon finansiering, motsvarar lånet en subvention och kommissionen kommer att betrakta det som sådant.” (Punkt 32 i riktlinjerna.)

Faktiska omständigheter i målet

5 Vlaamse Luchttransportmaatschappij NV (nedan kallat VLM) är ett privat flygbolag som är etablerat i Anvers (Belgien). Det bildades den 21 februari 1992 med ett startkapital på 10 miljoner BFR. Kapitalet ökades sedan vid flera tillfällen och uppgick till 75 miljoner BFR vid årsslutet 1993 och till 100 miljoner BFR år 1994. Sedan år 1993 erbjuder bolaget reguljära flygningar mellan bland annat Anvers och London (London City Airport) samt mellan Rotterdam och London (London City Airport).

6 Linjen Anvers — London (med ankomst och avgång från Gatwick) trafikeras även av Cityflyer Express Ltd (nedan kallat Cityflyer eller sökanden) och av Sabena (med ankomst och avgång från Heathrow).

7 Vid slutet av år 1993 uppgick den totala månatliga kapaciteten på denna linje till cirka 22 000 — 24 000 passagerare, medan det totala passagerarantalet uppgick till mellan 9 000 och 10 000 passagerare i månaden.

8 Den 17 december 1993 beviljade den flamländska regionen, utan någon föregående anmälan till kommissionen, VLM ett räntefritt lån på 20 miljoner BFR, som årligen skulle amorteras med 4 miljoner BFR från och med det andra året.

9 I lånevtalet anges följande:

”Artikel 1: Voorwerp

De begunstigde verbindt zich tot de verdere uitbouw en exploitatie van meerdere Europese vliegroutes.

Ter ondersteuning van deze activiteit verleent het Gewest de begunstigde een terugbetaalbaar renteloos voorschot.

[...]

Artikel 3: Voorwaarden

Voor de duur van het contract is voor de vervreemding of hypothekering van onroerend en roerend patrimonium en het handelsfonds van de zaak alsook voor de vervreemding van bepaalde activa van de begunstigde vooraf instemming nodig van het Gewest.

Bij wijziging van de aandeelhoudersstructuur is vooraf de instemming van het Gewest vereist.

Het kapitaal van de onderneming mag tijdens de duur van het contract niet worden verlaagd zonder voorafgaande toestemming van het Gewest.

Indien deze voorwaarden niet worden nageleefd, is de overeenkomst onmiddellijk opzegbaar en wordt het voorschot onmiddellijk opeisbaar.

[...]"

("Artikel 1: Syftet

Mottagaren förbinder sig att fortsätta utvecklingen och driften av flera europeiska flyglinjer.

Den flamländska regionen beviljar mottagaren ett räntefritt lån som stöd till denna verksamhet.

...

Artikel 3: Villkor

Under kontraktets löptid, krävs den flamländska regionens medgivande i förväg för avyttring eller pantförskrivning av lös och fast egendom samt av bolagets näringsverksamhet, liksom för avyttring av vissa tillgångar i Vlaamse Luchttransportmaatschappij NV.

Vid varje förändring av aktieinnehavsstrukturen krävs den flamländska regionens medgivande i förväg.

Under kontraktets löptid kan företagets aktiekapital inte minskas utan den flamländska regionens medgivande i förväg.

Om dessa villkor inte iakttas, kan kontraktet omedelbart hävas och lånet omedelbart utkrävas.

...”)

- 10 Till följd av ett klagomål från Cityflyer inledde kommissionen den 16 november 1994 det förfarande som föreskrivs i artikel 93.2 i fördraget (EGT C 359, 1994, s. 2).
- 11 Cityflyer och flygbolaget British Airways inkom med synpunkter. De begärde att kommissionen skulle konstatera att det räntefria lånet utgjorde ett stöd som var oförenligt med den gemensamma marknaden.
- 12 Den 23 januari 1995 inkom även den belgiska regeringen med synpunkter.
- 13 Kommissionen avslutade förfarandet med att den 26 juli 1995 fatta beslut 95/466/EG om det stöd som den flamländska regionen har beviljat det belgiska bolaget Vlaamse Luchttransportmaatschappij NV (nedan kallat det ifrågasatta beslutet). Beslutet delgavs den belgiska regeringen den 25 september 1995 och publicerades i Europeiska gemenskapernas officiella tidning den 9 november 1995 (EGT L 267, s. 49).

- 14 I beslutet fann kommissionen att det lån som den flamländska regionen hade beviljat VLM innehöll delar av olagligt statligt stöd, eftersom det hade givits till företaget i strid med bestämmelserna i artikel 93.3 i fördraget. Den fann även i artikel 1 att dessa delar av stödet var oförenliga med den gemensamma marknaden i den mening som avses i artikel 92 i fördraget och artikel 61 i avtalet om upprättandet av Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (nedan kallat EES-avtalet). Kommissionen förelade därför Belgien att förordna att lånet skulle påföras en räntesats på 9,3 procent (artikel 2) och att kräva återbetalning av det stöd som motsvarade en räntesats på 9,3 procent på det belopp som utlånats sedan den dag då lånet gavs (artikel 3). Denna räntesats på 9,3 procent erhöles genom en addition av den normala räntesats på 7,3 procent som gällde för belgiska statspapper år 1994 och en riskpremie på 2 procent (sista stycket i avsnitt V i det ifrågasatta beslutet).
- 15 I avsnitt V sjätte stycket i det ifrågasatta beslutet har svaranden uppgivit att det "råder ... inget tvivel om förekomsten av stödet såtillvida att ingen privat investerare eller privat bank under normala förhållanden skulle bevilja ett räntefritt lån till ett bolag som man inte äger någon del av och som har ekonomiska problem mindre än två år efter bildandet. Balansräkningarna och resultaträkningarna för VLM visar i själva verket att bolaget noterade en driftsförlust på 13 miljoner belgiska franc år 1993, vilket var det första riktiga verksamhetsåret. Nettoförlusten uppgick till 11,52 miljoner belgiska franc under samma år, vilket motsvarar 15 % av aktiekapitalet".
- 16 Avsnitt V sjunde stycket i det ifrågasatta beslutet har följande lydelse: "När det gäller stödbeloppet, anser kommissionen i sitt meddelande 'Tillämpning av artiklarna 92 och 93 i Romfördraget och artikel 61 i EES-avtalet på statligt stöd inom flygsektorn' att delen stöd är 'lika stor som skillnaden mellan den räntesats som flygbolaget skulle ha betalat under normala förhållanden på marknaden och den som bolaget de facto betalar. I det extremfall då ett lån utan säkerhet beviljas till ett företag som, under normala förhållanden, inte skulle ha kunnat erhålla någon finansiering, motsvarar lånet en subvention och kommissionen kommer att betrakta det som sådant'. I föreliggande fall är det faktum att VLM noterade måttliga förluster under 1993, sitt första verksamhetsår, ett vanligt förhållande inom flygtransportsektorn som beror på särdrag inom denna sektor. Därför utgjorde inte dessa förluster något hinder för företagets möjligheter på finansmarknaden i

början av år 1994, i synnerhet som år 1993 visade sig vara ett år som var särskilt besvärligt för den civila luftfarten och man såg tecken på en allmän förbättring av konjunkturen år 1994. VLM:s förluster reducerades till 8,6 miljoner belgiska franc år 1994 när verksamheten fortsatte att utvecklas. Vidare har långgivaren en viss garanti för indrivande av sin fordran eftersom den flamländska regionen i utbyte mot beviljande av lånet kan blanda sig i förvaltningen av företaget genom att kräva att godkännande inhämtas i förväg om vissa tillgångar avyttras eller intecknas, eller innan aktiekapitalet minskas eller aktieinnehavet förändras. Det kan noteras att VLM i slutet av år 1993 förfogade över materiella tillgångar till ett värde av 7,3 miljoner belgiska franc och därtill ägde finansiella tillgångar till ett värde av 16 miljoner belgiska franc. Dessutom höjdes under år 1994 aktiekapitalet med 25 miljoner belgiska franc så att det nu uppgår till 100 miljoner belgiska franc. Av artiklarna 6 och 7 i låneavtalet framgår det för det första att avtalet kan upphävas omedelbart om VLM inte följer de villkor och bestämmelser som överenskommit i låneavtalet och för det andra att VLM, under avtalstiden, är underkastat kontroll av såväl inspektionen vid ekonomiministeriet i den flamländska regionen som av den flamländska kommittén som är ansvarig för tillsynen över ledningen av företag. Under dessa förhållanden, anser kommissionen att det belopp som utgör stöd är lika stort som den räntesats som bolaget skulle ha betalat enligt normala marknadsvillkor.”

- 17 I det följande stycket kom svaranden fram till att med hänsyn till dessa avtalsvillkor skulle VLM enligt normala marknadsvillkor ha kunnat låna det disponibla beloppet till en räntesats på 9,3 procent.

Förfarande och yrkanden

- 18 Sökanden ingav sin ansökan till förstainstansrättens kansli den 1 februari 1996.

- 19 VLM ingav en ansökan om intervention den 15 juli 1996, men drog tillbaka denna den 29 oktober 1996.
- 20 På grundval av referentens rapport beslutade förstainstansrätten (femte avdelningen i utökad sammansättning) att inleda det muntliga förfarandet. Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid offentligt sammanträde den 25 september 1997.
- 21 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall
- ogiltigförklara det ifrågasatta beslutet, samt
  - förplikta svaranden att ersätta rättegångskostnaderna.
- 22 I repliken och vid sammanträdet begärde sökanden dessutom att förstainstansrätten skulle förordna om företeende av vissa handlingar (se nedan punkt 98—100).
- 23 Svaranden har yrkat att förstainstansrätten skall
- avvisa talan,
  - i andra hand ogilla talan, samt
  - förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

- 24 I dupliken har svaranden även yrkat att vissa uppgifter som sökanden har framfört i sin replik skall avvisas (se nedan punkt 36—38).

Upptagandet till sakprövning

Hurwida talan kan upptas till sakprövning

Parternas argument

- 25 I sitt svaromål har svaranden gjort gällande att talan inte kan upptas till sakprövning, eftersom sökanden inte har något berättigat intresse av att få det ifrågasatta beslutet ogiltigförklarat.
- 26 Ogiltigförklaringen yrkas i den mån det belopp som motsvarar den ränta som VLM skulle ha betalat enligt normala marknadsvillkor har kvalificerats som stöd som är oförenligt med den gemensamma marknaden, i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget, trots att det enligt sökanden var det lånade beloppet (nedan kallat kapitalbeloppet) som utgjorde ett sådant stöd. Enligt svaranden skulle en sådan ogiltigförklaring, åtföljd av ett nytt beslut genom vilket VLM åläggs att återbetala hela lånebeloppet, förbättra VLM:s ekonomiska ställning. Vad beträffar tiden före delgivningen av det ifrågasatta beslutet borde VLM ha betalat den räntesats som gällde som referens i Belgien (kommissionens meddelande om regionala stödsystem, EGT C 31, 1979, s. 9, punkt 14). Denna räntesats (8,34 procent) skulle vara lägre än den som fastställdes i beslutet (9,3 procent). Vidare skulle VLM, på grund av den räntesänkning som därefter har inträffat, kunna låna till en fördelaktigare räntesats än den som anges i det ifrågasatta beslutet. Den tidpunkt som skulle beaktas för att fastställa denna räntesats skulle vara den när det ifrågasatta beslutet fattades. Om man emellertid skulle hänföra sig till den tidpunkt då kommissionen skall fatta ett nytt beslut till följd av ogiltigförklaringen, vore det, på grund av en ny räntesänkning, ännu mer uppenbart att sökanden inte har något intresse av att föra talan.

- 27 När en ogiltigförklaring förbättrar ställningen för mottagaren av ett stöd har konkurrenterna inte något intresse av att föra talan, även om de direkt och personligen berörs, vilket innebär att talan skall avvisas (domstolens domar av den 14 december 1962 i förenade målen 5/62—11/62, 13/62, 14/62 och 15/62, San Michele m. fl. mot Höga myndigheten, REG 1962, s. 859, av den 16 december 1963 i mål 14/63, Forges de Clabecq mot Höga myndigheten, REG 1963, s. 719, av den 1 juli 1976 i mål 58/75, Sergy mot kommissionen, REG 1976, s. 1139, punkt 5, och förstainstansrättens dom av den 16 december 1993 i mål T-58/92, Moat mot kommissionen, REG 1993, s. II-1443, punkt 32).
- 28 Sökanden har invänt att den har ett intresse på grund av att det ifrågasatta beslutet direkt och personligen berör denne. I detta fall befinner sig sökanden i samma situation som sökandena i målet 169/84, Cofaz m. fl. mot kommissionen (domstolens dom av den 28 januari 1986, REG 1986, s. 391, punkt 25; svensk specialutgåva, häfte 7, se även förstainstansrättens dom av den 5 juni 1996 i mål T-398/94, Kahn Scheepvaart mot kommissionen, REG 1996, s. II-477, punkterna 37 och 42).
- 29 Svarandens argumentation skulle utgå ifrån förutsättningen att VLM skulle kunna erhålla en finansiering och inte beakta sökandens uppfattning att bolaget inte skulle ha kunnat erhålla en sådan finansiering utan någon säkerhet när det omtvistade lånet beviljades.

Förstainstansrättens bedömning

- 30 Huruvida en talan kan upptas till sakprövning skall bedömas i förhållande till sökandens intresse av att föra talan när ansökan ingavs (se i detta hänseende domarna i de ovan i punkt 27 nämnda målen Forges de Clabecq mot Höga myndigheten, REG 1963, s. 748, och Moat mot kommissionen, punkt 32). Detta intresse kan inte bedömas i förhållande till en framtida och hypotetisk händelse (se i detta hänseende domstolens dom av den 21 januari 1987 i mål 204/85, Stroghili mot revisionsrätten, REG 1987, s. 389, punkt 11).

- 31 Svaranden har baserat sin ståndpunkt på de två hypoteserna att det ifrågasatta beslutet ogiltigförklaras av de skäl som sökanden har anfört och att VLM erhåller ny finansiering hos ett kreditinstitut. Svaranden menar att i ett sådant fall skulle sökanden inte ha något berättigat intresse av att föra talan, eftersom VLM:s ekonomiska ställning skulle ha förbättrats till följd av den räntesänkning som har inträffat sedan det ifrågasatta beslutet antogs.
- 32 I detta fall har sökanden ett berättigat och aktuellt intresse av att få det ifrågasatta beslutet ogiltigförklarat av de skäl som den har åberopat. Om det antas att svaranden skulle vara tvungen att fatta ett beslut med den lydelsen som sökanden önskar, skulle nämligen VLM:s möjlighet att erhålla en finansiering på bättre villkor än de som föreskrivs i det ifrågasatta beslutet vara rent hypotetisk och därför inte kunna tjäna som ett kriterium för att bedöma huruvida talan kan upptas till sakprövning.
- 33 Även om det rent av antas att VLM i dag, på grund av räntesänkningen, kan låna till en lägre räntesats än de 9,3 procent som fastställdes i det ifrågasatta beslutet, skulle denna möjlighet föreligga oberoende av en eventuell ogiltigförklaring av beslutet. Det är i själva verket i högsta grad osannolikt att den flamländska regionen skulle kunna neka VLM möjligheten att återbetala lånet i förväg även om detta skulle ge bolaget möjlighet att låna billigare hos ett kreditinstitut.
- 34 Eftersom det ifrågasatta beslutet kan påverka sökandens ställning på marknaden negativt, har denne ett intresse av att föra talan.
- 35 Härav följer att yrkandet om att talan inte skulle kunna upptas till sakprövning skall ogillas.

Huruvida uppgifter som har framförts i repliken kan upptas till prövning

Parternas argument

- 36 Svaranden har även gjort gällande att de uppgifter som sökanden har framfört i repliken inte kan upptas till prövning. För det första har de inte framförts under det administrativa förfarandet (domstolens dom av den 14 september 1994 i förenade målen C-278/92, C-279/92 och C-280/92, Spanien mot kommissionen, REG 1994, s. I-4103, punkt 31). För det andra har de antingen framförts för sent eller så saknar de betydelse för frågan om det ifrågasatta beslutets lagenlighet.
- 37 Yrkandet om avvisning omfattar de överväganden som sökanden har framfört med avseende på dels den tid som det har tagit de belgiska myndigheterna att på kommissionens begäran frambringa en kopia av låneavtalet, dels de belgiska myndigheternas kvalificering av lånet som en investering. Den första frågan skulle sakna betydelse för de grunder som har framförts i samband med talan. Den andra skulle inte vara oförenlig med kommissionens bedömning av den del stöd som följer av transaktionen.
- 38 Yrkandet om avvisning avser också en begäran om att få bekräftat att den första delen av lånet har återbetalats i enlighet med vad som föreskrivs i avtalet. Denna begäran skulle ge upphov till frågor avseende händelser som har inträffat efter det ifrågasatta beslutet och skulle sakna betydelse för bedömningen av dettas giltighet.

Förstainstansrättens bedömning

- 39 Vad till att börja med gäller argumentet att uppgifterna i fråga inte kan upptas till prövning av den anledningen att de inte framfördes under det administrativa förfarandet, skall det påpekas att det inom området för statligt stöd inte finns någon

bestämmelse, enligt vilken rätten för en person som är direkt och personligen berörd att väcka talan mot en rättsakt som är riktad mot en tredje part, görs avhängig av villkoret att denne under det administrativa förfarandet har gjort gällande samtliga de klagomål som framgår av stämningsansökan. Då någon sådan bestämmelse inte finns skall en sådan persons rätt att väcka talan inte inskränkas av det enkla skälet att denne, trots att han hade kunnat göra det, har avstått från att under det administrativa förfarandet yttra sig över en bedömning som meddelats vid inledningen av förfarandet enligt artikel 93.2 i fördraget och som upprepats i det omtvistade beslutet (förstainstansrättens dom av den 12 december 1996 i mål T-380/94, AIUFFASS och AKT mot kommissionen, REG 1996, s. II-2169, punkt 64).

- 40 De övriga argument som svaranden har framfört är irrelevanta. I själva verket har sökanden framfört de omtvistade uppgifterna i samband med redogörelsen för de faktiska omständigheterna i målet i syfte att förmå förstainstansrätten att fördjupa prövningen av målet, men har varken ändrat sina yrkanden eller framfört nya grunder.
- 41 Under dessa omständigheter skall yrkandet om avvisning av de uppgifter som sökanden har framfört i sin replik och som har räknats upp ovan i punkt 37—38 ogillas.

Prövning i sak

- 42 Sökanden har framfört tre grunder till stöd för sin talan:

— Åsidosättande av artikel 92.1 i fördraget

— Åsidosättande av den motiveringsskyldighet som föreskrivs i artikel 190 i fördraget

— Uppenbart oriktig bedömning

Den första grunden: Åsidosättande av artikel 92.1 i fördraget

Parternas argument

- 43 Enligt sökanden har svaranden åsidosatt artikel 92 i fördraget genom att endast kvalificera stödet som oförenligt med den gemensamma marknaden med avseende på det belopp som motsvarar den ränta som VLM skulle ha betalat enligt normala marknadsvillkor och inte hela lånebeloppet.
- 44 Domstolen skulle ha erkänt relevansen av den princip enligt vilken man skall hänföra sig till vad som skulle vara ett normalt beteende för en privat investerare vid samma transaktion (domstolens domar av den 10 juli 1986 i mål 234/84, Belgien mot kommissionen, REG 1986, s. 2263, punkt 14, och i mål 40/85, Belgien mot kommissionen, REG 1986, s. 2321, punkt 13, av den 21 mars 1990 i mål C-142/87, Belgien mot kommissionen, REG 1990, s. I-959, punkt 26; svensk specialutgåva, häfte 10, och av den 3 oktober 1991 i mål C-261/89, Italien mot kommissionen, REG 1991, s. I-4437, punkt 8).
- 45 Denna princip skulle gälla på samma sätt oavsett om det handlar om ett kapitaltillskott eller om ett lån (domstolens domar av den 14 november 1984 i mål 323/82, Intermills mot kommissionen, REG 1984, s. 3809, punkt 31; svensk specialutgåva, häfte 7, och av den 10 juli 1986 i mål 40/85, Belgien mot kommissionen, nämnd i punkten ovan). Den omvända lösningen skulle föranleda medlemsstaterna att olagligt finansiera företaget med lån i stället för genom kapitaltillskott.
- 46 Om principen tillämpas på ett lån skulle den kräva att frågan ställs om en privat investerare skulle ha beviljat mottagaren lånet på de villkor som det faktiskt har beviljats på. Om så inte skulle vara fallet, skall kapitalbeloppet kvalificeras som stöd.

- 47 Svaranden skulle ha brustit i tillämpningen av kriteriet avseende det normala betendet för en privat investerare vid samma transaktion när den bedömde om det omtvistade stödet utgjorde ett statligt stöd. I stället för att ställa sig frågan om en sådan investerare skulle ha beviljat detta lån på de villkor som det faktiskt hade beviljats på, prövade den nämligen om en sådan investerare skulle ha beviljat lånet under förutsättning att det löpte med en räntesats på 9,3 procent. Efter att ha dragit slutsatsen att en investerare skulle ha beviljat det omtvistade lånet till denna räntesats, skulle den felaktigt ha kommit fram till att stödet var begränsat till obetald ränta.
- 48 Svarandens tolkning skulle medföra en varierande, och därför olaglig, tillämpning av artikel 92.1 i fördraget beroende på om stödet har beviljats i form av ett lån eller ett kapitaltillskott (se kommissionens beslut 94/662/EG av den 27 juli 1994 om CDC-Participations teckning av Air France obligationsemissioner, EGT L 258, s. 26).
- 49 Svaranden har yrkat att grunden skall förkastas. Den har avvisat det av sökanden föreslagna kriteriet, eftersom detta inte tar hänsyn till betydelsen av de snedvridningar som har framkallats av stödåtgärden.

Förstainstansrättens bedömning

- 50 Artikel 92 i fördraget syftar till att säkerställa att konkurrensen inom den inre marknaden inte snedvrids (artikel 3 g i fördraget). Förbudet i artikel 92.1 i fördraget avser stöd som snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.
- 51 För att avgöra om en statlig åtgärd utgör ett stöd som snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen och påverkar handeln mellan medlemsstaterna i den

mening som avses i denna bestämmelse, är det relevant att tillämpa det kriterium som har angivits i det ifrågasatta beslutet och som bygger på det mottagande företags möjligheter att erhålla de ifrågavarande beloppen på kapitalmarknaden (domstolens dom av den 21 mars 1990 i det ovan i punkt 44 nämnda målet Belgien mot kommissionen, punkt 26). I synnerhet är det relevant att fråga sig om en privat investerare skulle ha utfört transaktionen i fråga på samma villkor och, om så inte är fallet, undersöka på vilka villkor han skulle ha kunnat utföra den.

52 I detta fall har svaranden dragit slutsatsen att VLM skulle ha kunnat låna 20 miljoner BFR på kapitalmarknaden till en räntesats på 9,3 procent vid tidpunkten för beviljandet av det omtvistade lånet (avsnitt V sista stycket i det ifrågasatta beslutet). Denna slutsats följer av att det har ansetts att det omtvistade lånet skulle upphöra att snedvrída eller hota att snedvrída konkurrensen och påverka handeln mellan medlemsstaterna om det löpte med denna räntesats.

53 Om det antas att denna bedömning är välgrundad, vilket skall undersökas i punkterna 85 och 88—91 nedan i samband med prövningen av den tredje grunden, skulle det omtvistade lånet således falla utanför tillämpningsområdet för artikel 92.1 i fördraget om det löpte med den räntesatsen. Följaktligen är det på goda grunder som svaranden har ansett att det endast är skillnaden mellan den ränta som skulle ha betalats med denna räntesats och den som faktiskt betalades som skall kvalificeras som stöd i den mening som avses i denna bestämmelse.

54 Tillämpningen av kriteriet med en privat investerare, såsom detta har definierats ovan, ger också kommissionen möjlighet att, med beaktande av proportionalitetsprincipen, bestämma vilka åtgärder som skall vidtas med stöd av artikel 93.2 i fördraget för att avskaffa de konstaterade snedvrídningarna av konkurrensen och återställa den situation som förelåg före utbetalningen av det olagliga stödet (se i detta hänseende förstainstansrättens dom av den 8 juni 1995 i mål T-459/93, Siemens mot kommissionen, REG 1995, s. II-1675, punkt 96—102). Även om det i princip inte går att skilja mellan ett stöd som ges i form av lån och ett stöd som ges

i form av kapitaltillskott (domen i det ovan i punkt 45 nämnda målet Intermills mot kommissionen, punkt 31), kan ändå en enhetlig tillämpning av kriteriet med en privat investerare på de olika fallen, med hänsyn till proportionalitetsprincipen, fordra att det vidtas olika åtgärder för att avskaffa de konstaterade snedvridningarna av konkurrensen och återställa den situation som förelåg före utbetalningen av det olagliga stödet.

- 55 Proportionalitetsprincipen fordrar att nödvändiga åtgärder vidtas för att säkerställa en sund konkurrens på den inre marknaden, men att dessa i minsta möjliga mån hämmar främjandet av en harmonisk och väl avvägd utveckling av näringslivet inom gemenskapen som helhet (artikel 2 i fördraget). Sökandens ståndpunkt skulle leda till ett åsidosättande av denna princip.
- 56 Eftersom ett belopp som utbetalas som kapitaltillskott varaktigt överförs, medan beloppet, som skall återbetalas, endast tillfälligt ställs till förfogande vid ett lån, ställer proportionalitetsprincipen krav på att det vidtas olika åtgärder i de skilda fallen. Vad beträffar ett kapitaltillskott kan kommissionen anse att avskaffandet av den beviljade förmånen innebär att tillskottet återbetalas. Vad däremot beträffar ett lån har kommissionen, om konkurrensfördelen består i att en förmånlig räntesats har beviljats och inte i själva värdet av det kapital som har ställts till förfogande, grund för att i stället för att helt enkelt förordna om en återbetalning av kapitalbeloppet, förordna om tillämpning av den räntesats som skulle ha beviljats enligt normala marknadsvillkor och om återbetalning av det belopp som motsvarar skillnaden mellan den ränta som skulle ha betalats enligt sådana villkor och den ränta som faktiskt har betalats på grundval av den förmånliga räntesats som har beviljats.
- 57 Dessutom skulle sökandens analys utmynna i att den skillnad som görs i riktlinjerna mellan normalfallet, när stödet skall anses motsvara denna skillnad i ränta, och det exceptionella fall, när stödet motsvarar kapitalbeloppet, skulle bli betydelslös. Analysen ifrågasätter således i själva verket riktlinjernas lagenlighet. I detta avseende finns det anledning att erinra om att kommissionen kan ange en inriktning för sin skönmässiga bedömning genom rättsakter som de ifrågavarande riktlinjerna, under förutsättning att de innehåller regler om vilken inriktning som denna institution skall följa och att de inte avviker från normerna i fördraget (dom-

stolens dom av den 24 mars 1993 i mål C-313/90, CIRFS m. fl. mot kommissionen, REG 1993, s. I-1125, punkterna 34 och 36, domen i det ovan i punkt 39 nämnda målet AIUFFASS och AKT mot kommissionen, punkt 57, se för övrigt förstainstansrättens dom av den 5 november 1997 i mål T-149/95, Ducros mot kommissionen, ännu inte publicerad i rättsfallssamlingen, punkt 61). Sökanden har dock inte visat att riktlinjerna avviker från fördraget.

58 Härav följer att talan inte kan bifallas på denna grund.

Den andra grunden: Åsidosättande av den motiveringskyldighet som föreskrivs i artikel 190 i fördraget

Parternas argument

59 Enligt sökanden är motiveringen av det ifrågasatta beslutet virrig, oklar och tvetydig, grundad på felaktigheter och bemöter inte tillräckligt de argument som sökanden utvecklade under det administrativa förfarandet.

60 Vidare skulle svaranden felaktigt ha underlåtit att bereda sökanden möjlighet att inkomma med synpunkter på de förklaringar som de belgiska myndigheterna lämnade för att vederlägga svarandens argumentation. Svaranden skulle ha åsidosatt sin skyldighet att inleda en öppen dialog med svaranden, vilket medför att motiveringen inte uppfyller de kriterier som förstainstansrätten angav i dom av den 28 september 1995 i mål 95/94, Sytraval och Brink's France mot kommissionen (REG 1995, s. II-2651).

61 Kraven på motiveringen ökar när, såsom i detta fall, beslut som har fattats i ett förfarande om statligt stöd inte riktar sig till klaganden.

- 62 Slutligen skulle gemenskapsdomstolen kunna utöva sin kontroll inte bara i sökandens intresse utan även i gemenskapens. Denna skulle ha ett intresse av att kommissionen inte grundar sina beslut om statligt stöd på oriktiga uppgifter och gör oriktiga bedömningar. Skyldigheten att under vissa omständigheter samråda med klaganden syftar just till att minska denna risk.
- 63 Svaranden har yrkat att grunden skall förkastas. Den anser att det ifrågasatta beslutet uppfyller kraven i artikel 190 i fördraget och har framhållit att förfarandet enligt artikel 93.2 i fördraget inte på något sätt förpliktar kommissionen att inleda en dialog med berörda tredje parter om de uppgifter som de nationella myndigheterna har lämnat eller att tillhandahålla dem kopior av handlingar som har ingivits under undersökningen.

Förstainstansrättens bedömning

- 64 Enligt fast rättspraxis skall den motivering som krävs enligt artikel 190 i fördraget på ett klart och otvetydigt sätt visa hur den gemenskapsinstitution som är ansvarig för den ifrågasatta rättsakten har resonerat, så att de berörda kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden för att kunna försvara sina rättigheter och så att förstainstansrätten kan utöva sin kontroll (förstainstansrättens domar av den 18 september 1995 i mål T-471/93, Tiercé Ladbroke mot kommissionen, REG 1995, s. II-2537, punkt 29, samt i denna dom angiven rättspraxis, och av den 24 april 1996 i förenade målen T-551/93, T-231/94, T-232/94, T-233/94 och T-234/94, Industrias Pesqueras Campos m. fl. mot kommissionen, REG 1996, s. II-247, punkt 140, samt i denna dom angiven rättspraxis).
- 65 Det krävs dock inte att motiveringen anger samtliga relevanta sakförhållanden och rättsliga överväganden, eftersom frågan huruvida motiveringen av en rättsakt uppfyller kraven i artikel 190 i fördraget inte enbart skall bedömas mot bakgrund av motiveringens lydelse, utan även mot bakgrund av det sammanhang i vilket motiveringen ingår samt alla rättsregler som reglerar den berörda frågan (domstolens domar av den 29 februari 1996 i mål C-56/93, Belgien mot kommissionen, REG

1996, s. I-723, punkt 86, och av den 15 maj 1997 i mål C-278/95 P, Siemens mot kommissionen, REG 1997, s. I-2507, punkt 17, samt förstainstansrättens dom av den 22 oktober 1996 i mål T-266/94, Skibsvæftsforeningen m. fl. mot kommissionen, REG 1996, s. II-1399, punkt 230). Kommissionen är inte tvungen att ta ställning till samtliga argument som de berörda har åberopat inför denna i motiveringen av de beslut som den fattar för att säkra tillämpningen av konkurrensreglerna. Det räcker med att den anger de omständigheter och rättsliga överväganden som haft en avgörande betydelse för beslutet (förstainstansrättens domar av den 24 januari 1992 i mål T-44/90, La Cinq mot kommissionen, REG 1992, s. II-1, punkt 41, samt i denna dom angiven rättspraxis, och den ovan i punkt 54 nämnda domen i målet Siemens mot kommissionen, punkt 31).

66 Då denna princip tillämpas vid kvalificeringen av en stödåtgärd innebär den ett krav på att kommissionen skall ange skälen till att den anser att stödåtgärden i fråga omfattas av tillämpningsområdet för artikel 92.1 i fördraget.

67 I detta fall skall det undersökas om det tillräckligt klart framgår av motiveringen till det ifrågasatta beslutet hur svaranden har resonerat för att komma fram till att endast skillnaden mellan den ränta som VLM skulle ha betalat enligt normala marknadsvillkor och den som faktiskt har betalats utgör en stödåtgärd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget.

68 I detta avseende uppfyller motiveringen i avsnitt V sjätte, sjunde och åttonde stycket i det ifrågasatta beslutet (se ovan punkterna 15, 16 och 17) kraven i artikel 190 i fördraget genom att den ger sökanden möjlighet att förstå svarandens resonemang och gemenskapsdomstolen möjlighet att utöva sin kontroll. Framför allt anges tydligt skälen till att svaranden har ansett att VLM:s ekonomiska ställning och de avtalsvillkor som förbehöll den flamländska regionen vissa rättigheter med avseende på VLM:s tillgångar skulle ha gjort det möjligt för bolaget att enligt normala marknadsvillkor erhålla ett lån på 20 miljoner BFR till marknadsränta (i detta fall 9,3 procent). Sambandet mellan detta konstaterande och slutsatsen att endast den ränta som inte har betalats skall kvalificeras som stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget framgår också otvetydigt.

- 69 Sökandens klagomål, som går ut på att svaranden skulle ha åsidosatt sin skyldighet att under vissa omständigheter inleda en öppen dialog med klaganden, vilket sökanden har hävdad genom att åberopa domen i målet Sytraval och Brink's France mot kommissionen (nämnt i punkt 60 ovan, punkt 78), skall slutligen förkastas. I detta fall kunde nämligen svaranden, efter att ha mottagit synpunkterna från de berörda, däribland sökanden, tillräckligt motivera sin bedömning av beskaffenheten av den åtgärd som klaganden kvalificerade som statligt stöd.
- 70 Sökanden och den belgiska staten hade väsentligt olika åsikter om tillämpningen av det marknadsekonomiska investeringskriteriet och om bedömningen av en privat investerares beteende vid transaktionen i fråga, men inte om sakfrågorna (se avsnitt II och III i det ifrågasatta beslutet). Även om det antas att skyldigheten att inleda en öppen dialog med klaganden under vissa omständigheter innebär en skyldighet att till klaganden vidarebefordra yttranden från den medlemsstat som beslutet är riktat till, vilket är en fråga som det inte finns anledning att ta ställning till i detta sammanhang, kunde således svaranden motivera sin kvalificering av åtgärden i förhållande till artikel 92.1 i fördraget utan någon sådan vidarebefordran.
- 71 Av vad som har anförts ovan följer att talan inte kan bifallas på den andra grunden.

Den tredje grunden: Uppenbart oriktig bedömning

- 72 Sökanden har klandrat svaranden för att ha gjort en uppenbart oriktig bedömning genom att inte kvalificera stödets kapitalbelopp i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget. Dessa fel skulle avse fyra saker: VLM:s ekonomiska ställning, bedömningen av garantier eller säkerheter, lånets kostnadsfrihet och lånets ovanliga karaktär. Med hänsyn till att det förelåg en allvarlig risk för att lånet inte skulle komma att återbetalas, att det saknades säkerhet, att lånet hade en ovanlig karaktär och att det var kostnadsfritt, borde det ha kvalificerats som ett rent stöd.

VLM:s ekonomiska ställning

— Parternas argument

- 73 Sökanden anser att svaranden inte har stöd för sitt påstående att VLM:s förluster var måttliga och inte utgjorde något hinder för bolagets möjligheter på finansmarknaden. När svaranden fattade det ifrågasatta beslutet hade den kunnat varsebli att VLM:s förluster inte reducerades till 8,6 miljoner BFR år 1994 (avsnitt V sjunde stycket i det ifrågasatta beslutet), utan att de var nästan tre gånger högre. Det skulle nämligen framgå av VLM:s årsredovisning att bolaget år 1992, som var bolagets första verksamhetsår, hade gjort en liten vinst på 340 541 BFR, vilket år 1993 följdes av en förlust på 11 523 927 BFR och år 1994 av en förlust på 27 538 000 BFR, följaktligen en total förlust på 39 021 000 BFR, vilket motsvarade cirka 40 procent av kapitalet. Vid slutet av år 1993 skulle förlusten ha uppgått till 11 483 000 BFR, vilket motsvarade cirka 15 procent av kapitalet. Vid slutet av år 1994 skulle förhållandet mellan skulder och eget kapital ha uppnått cirka 144 procent. Slutligen skulle det förhållandet att VLM inte hade några långfristiga skulder vara ett tecken på att det var omöjligt för bolaget att erhålla finansiering inom den privata sektorn.
- 74 Sökanden har också klandrat svaranden för att inte ha beaktat VLM:s aktuella försäljning när det ifrågasatta beslutet fattades. Bolagets försäljning skulle ha försämrats, eftersom den totala förlusten den 31 december 1995 uppgick till 86 192 000 BFR, vilket motsvarade 57 procent av kapitalet, och omsättningen sjönk.
- 75 Svaranden har yrkat att klagomålet skall förkastas, eftersom VLM:s förluster och de allmänna utsikterna för sektorn år 1994 var sådana att bolaget, vid tidpunkten för beviljandet av det omtvistade lånet, skulle ha kunnat erhålla ett likvärdigt lån på finansmarknaden.

— Förstainstansrättens bedömning

- 76 I den mån som sökanden har gjort gällande att VLM:s förluster år 1994 var tre gånger högre än 8,6 miljoner BFR, en siffra som nämns i avsnitt V sjunde stycket i det ifrågasatta beslutet, skall det framhållas att det ifrågasatta beslutets lagenlighet skall bedömas med beaktande av det förhållningssätt som en privat investerare enligt normala marknadsvillkor skulle ha intagit vid beviljandet av det omtvistade lånet, med hänsyn till tillgänglig information och den förutsebara utvecklingen vid denna tidpunkt. Det förhållandet att VLM:s förluster år 1994 var nästan tre gånger högre än den uppskattning som gjordes i det ifrågasatta beslutet kan endast få betydelse för dettas lagenlighet om det är uppenbart att en privat investerare skulle ha förutsett att VLM:s förluster skulle överskrida denna uppskattning.
- 77 Det framgår av det ifrågasatta beslutet (avsnitt V sjunde stycket fjärde meningen in fine) att svaranden har anlagt perspektivet av en privat investerare som, vid beviljandet av lånet, skulle ha gjort en bedömning av den troliga utvecklingen år 1994 (se ovan punkt 16).
- 78 Sökanden har inte bevisat att svaranden har gjort något uppenbart fel i denna bedömning.
- 79 Sökanden har inte heller visat att den omständigheten att VLM:s förluster vid slutet av år 1993 motsvarade cirka 15 procent av aktiekapitalet skulle ha förhindrat bolaget att enligt normala marknadsvillkor erhålla det omtvistade lånet till en räntesats på 9,3 procent.

80 Slutligen har sökanden inte styrkt att det förhållandet att VLM inte hade några långfristiga skulder berodde på att det var omöjligt för bolaget att erhålla finansiering på marknaden.

Avsaknaden av garantier eller säkerheter

— Parternas argument

81 Enligt sökanden gjorde svaranden en uppenbart oriktig bedömning när den kvalificerade den flamländska regionens rätt att hindra VLM från att förändra aktieinnehavarstrukturen, att avyttra eller pantförskriva vissa av sina lösa eller fasta tillgångar, sin näringsverksamhet eller andra tillgångar (avsnitt IV andra stycket i det ifrågasatta beslutet) som en säkerhet. Denna rätt skulle nämligen inte ge den flamländska regionen möjlighet att realisera VLM:s tillgångar vid insolvens eller likvidation. Dessutom skulle den inte kunna åberopas gentemot andra fordringsägare. Den motsvarade således inte alls en inteckning eller ett hypotek i näringsverksamheten, vilket varje kreditinstitut skulle ha krävt om det inte fanns tillräcklig personlig säkerhet. För övrigt skulle denna rätt följa av belgisk lagstiftning oberoende av villkoren för det omtvistade lånet. Slutligen skulle det vara felaktigt att anse att den gav den flamländska regionen möjlighet att blanda sig i ledningen av VLM.

82 Svaranden har framhållit att den drog slutsatsen att långgivaren hade en "viss garanti för indrivande av sin fordran" (avsnitt V sjunde stycket i det ifrågasatta beslutet) på grund av låntagarens avtalsförpliktelser att inte göra vissa saker.

— Förstainstansrättens bedömning

83 Även om det antas, som sökanden har gjort gällande, att svaranden felaktigt skulle ha ansett att den flamländska regionen hade en "viss garanti för indrivande av sin fordran", är denna omständighet inte av sådan beskaffenhet att beslutet blir ogiltigt.

- 84 Eftersom svaranden ansåg att VLM, med hänsyn till villkoren i det omtvistade avtalet enligt vilka den flamländska regionen förbehölls rätten att förhindra att VLM:s tillgångar avyttrades eller intecknades, under normala omständigheter skulle ha kunnat erhålla ett lån till marknadsränta (i detta fall 9,3 procent), krävdes det nämligen inte enligt riktlinjerna (punkt 32) att det omtvistade lånets kapitalbe-
lopp skulle behandlas som ett stöd.
- 85 De omständigheter som sökanden har åberopat för att bestrida svarandens bedömning är inte av sådant slag att det kan anses tveksamt att VLM hade möjlighet att låna 20 miljoner BFR till en räntesats på 9,3 procent när det omtvistade lånet beviljades. Det är i själva verket troligt att VLM skulle ha kunnat erhålla ett sådant lån, trots att det saknades säkerhet som gav långivaren möjlighet att realisera VLM:s tillgångar och trots att bolagets förluster uppgick till cirka 15 procent av aktiekapitalet. Det är nämligen vanligt att ett flygbolag gör förluster de första verksamhetsåren och vid den aktuella tidpunkten fanns det dessutom tecken på en konjunkturuppgång inom sektorn.

Lånets kostnadsfrihet

— Parternas argument

- 86 Enligt sökanden skulle lånet utgöra ett stöd, eftersom det är kostnadsfritt. Det ifrågasatta beslutet skulle skilja sig från beslut 94/662 av den 27 juli 1994, nämnt ovan i punkt 48, i vilket kommissionen ansåg vissa underordnade värdepapper som tillskott av eget kapital och krävde återbetalning av hela det utbetalade beloppet.
- 87 Svaranden har tillbakavisat denna argumentation.

— Förstainstansrättens bedömning

- 88 Enligt riktlinjerna skulle det endast vara för det fall att VLM inte hade kunnat erhålla finansiering på den privata marknaden, oberoende av räntesats, som det skulle finnas anledning att kvalificera kapitalbeloppet som statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget (se ovan punkt 4).
- 89 Eftersom det föreskrevs i det omtvistade avtalet att kapitalbeloppet skulle återbetalas och eftersom svaranden fann att VLM enligt normala marknadsvillkor skulle ha kunnat erhålla det omtvistade lånet till marknadsränta (i detta fall 9,3 procent), kan lånet endast betraktas som ett stöd om det fastställs att den sistnämnda slutsatsen var felaktig.
- 90 De omständigheter som sökanden har framfört är inte av sådant slag att svarandens slutsats, enligt vilken VLM under omständigheterna i detta fall skulle ha kunnat erhålla ett lån på 20 miljoner BFR till en räntesats på 9,3 procent (se ovan punkt 85), blir osannolik.
- 91 Hänvisningen till beslut 94/662 av den 27 juli 1994, nämnt ovan i punkt 48, är för övrigt irrelevant. Det ärendet gällde inte ett lån utan att ett statligt företag (CDC-Participations) tecknade sig för värdepapper som utfärdades av ett annat statligt företag (Air France). Värdepapperen i fråga var obligationer som kunde återbetalas i aktier och transaktionen var därför ekonomiskt att anse som olika kapitaltillskott. I detta fall var däremot aldrig avsikten med den lånade summa som ställdes till förfogande att den varaktigt skulle ingå i det mottagande företags kapital.

Lånets ovanliga karaktär

— Parternas argument

- 92 Enligt sökanden skulle den omständigheten att lånet beviljades på individuell grund, och inte inom ramen för ett godkänt stödsystem, visa att det omtvistade lånet hade en exceptionell karaktär. Den har klandrat svaranden för att inte ha beaktat och för att inte ha försökt kontrollera vilken laglig grund i nationell rätt som beslutet att bevilja lånet hade fattats på. Frågan skulle till och med uppkomma huruvida lagstiftningen om stöd i den flamländska regionen hade följts i detta fall.
- 93 Svaranden har tillbakavisat denna argumentation. Även om beviljandet av det omtvistade lånet på individuell grund skulle vara ett tecken på förekomsten av ett stöd, ger det dock inte möjlighet att fastställa beloppet på detta. Vidare ankommer det inte på kommissionen att, vid utövandet av de befogenheter som fördraget tillerkänner den i fråga om statligt stöd, beakta den bestämmelse i nationell rätt som har legat till grund för beviljandet av stödet.

— Förstainstansrättens bedömning

- 94 Sökandens argument att svaranden inte skulle ha beaktat den omständigheten att stödet inte ingick i ett godkänt stödsystem skall förkastas. Svaranden beaktade nämligen denna omständighet när den gjorde sin bedömning i avsnitt VI i det ifrågasatta beslutet, som har följande lydelse: "Stödet, som inte omfattas av de stödsystem som godkänns, skulle ha anmälts till kommissionen i enlighet med artikel 93.3 i fördraget". Följaktligen saknas det underlag för klagomålet. I varje fall är denna omständighet inte relevant för kvalificeringen av den omtvistade statliga åtgärden i förhållande till artikel 92.1 i fördraget.

- 95 Klagomålet som går ut på att svaranden inte skulle ha konstaterat enligt vilken bestämmelse i nationell rätt som stödet beviljades eller ha prövat om det omtvistade stödet var lagligt i förhållande till denna rätt skall också förkastas. Det är nämligen inte i förhållande till nationell rätt, utan i förhållande till gemenskapsrätten som kommissionen skall bedöma om ett stöd är lagligt.
- 96 Härav följer att talan inte kan bifallas på denna grund.
- 97 Av vad som har anförts ovan följer att talan skall ogillas i sin helhet.

Begäran om företeende av handlingar

Parternas argument

- 98 I repliken har sökanden begärt att svaranden skall förete ett flertal handlingar som nämns i svaromålet men som inte har ingivits i målet. Den har uppmanat förstainstansrätten att med stöd av artiklarna 64 och 65 i rättegångsreglerna anmoda svaranden att förete dessa handlingar för det fall den skulle vägra att självmant vidarebefordra dem.

- 99 Handlingarna i fråga, av vilka flera även har nämnts i det ifrågasatta beslutet, är skrivelserna från kommissionen till de belgiska myndigheterna av den 25 maj 1994, den 14 juli 1994, den 15 november 1994, den 6 december 1994, den 1 februari 1995, den 2 maj 1995 och den 13 juni 1995, skrivelserna från de belgiska myndigheterna till kommissionen av den 3 augusti 1994, den 23 januari 1995, den 15 juni 1995, den 14 juli 1995 och den 24 juli 1995, de "begärda upplysningar" som medföljde de tre sistnämnda skrivelserna, det avtal som slöts den 17 december 1993 mellan den flamländska regionen och VLM och den talan som VLM väckte vid förstainstansrätten den 27 november 1995.
- 100 Företeendet av dessa handlingar skulle vara nödvändigt för att säkerställa ett rättvist förfarande.
- 101 Svaranden har invänt att det endast finns anledning att tillmötesgå en tredje parts begäran om att ta del av handlingar när detta är nödvändigt för kontrollen av det omtvistade beslutets lagenlighet (domen i det ovan i punkt 65 nämnda målet Skibsvæftsforeningen m. fl. mot kommissionen, punkt 199). Så skulle inte vara fallet i detta mål, då parterna inte är oense om de faktiska omständigheterna utan om den rättsliga bedömningen av dessa.

Förstainstansrättens bedömning

- 102 Frågan som förstainstansrätten skall avgöra avser kvalificeringen av den ifrågasatt statliga åtgärden i förhållande till artikel 92.1 i fördraget.

- 103 Sökanden har inte lämnat några uppgifter som tyder på att de begärda handlingarna skulle kunna komma till användning vid avgörandet av denna fråga.
- 104 Dessutom är de faktiska omständigheter som skall beaktas vid denna kvalificering ostridiga.
- 105 Slutligen har sökanden, såväl under det administrativa förfarandet som under detta förfarande, ingående redogjort för sin ståndpunkt att kapitalbeloppet, och inte räntan, borde ha kvalificerats som stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget. Sökanden har inte angivit på vilket sätt översändandet av de begärda handlingarna skulle ha givit den möjlighet att framföra en mer övertygande argumentation till stöd för sin ståndpunkt.
- 106 Förstainstansrätten anser att då den har fått tillräcklig information av handlingarna i målet skulle företeendet av handlingarna som nämns ovan i punkt 99 inte vara till nytta för sökandens rätt till försvar och den finner därför att det inte finns anledning att förordna om den processledande åtgärd som sökanden har begärt.

Rättegångskostnader

- 107 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Svaranden har yrkat att sökanden skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom sökanden har tappat målet, skall svarandens yrkande bifallas.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(femte avdelningen i utökad sammansättning)

följande dom:

1) Talan ogillas.

2) Sökanden skall ersätta rättegångskostnaderna.

García-Valdecasas

Tiili

Azizi

Moura Ramos

Jaeger

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 30 april 1998.

H. Jung

J. Azizi

Justitiesekreterare

Ordförande

Innehåll

Tillämpliga bestämmelser	II - 761
Faktiska omständigheter i målet	II - 763
Förfarande och yrkanden	II - 768
Upptagandet till sakprövning	II - 770
Huruvida talan kan upptas till sakprövning	II - 770
Parternas argument	II - 770
Förstainstansrättens bedömning	II - 771
Huruvida uppgifter som har framförts i repliken kan upptas till prövning	II - 773
Parternas argument	II - 773
Förstainstansrättens bedömning	II - 773
Prövning i sak	II - 774
Den första grunden: Åsidosättande av artikel 92.1 i fördraget	II - 775
Parternas argument	II - 775
Förstainstansrättens bedömning	II - 776
Den andra grunden: Åsidosättande av den motiveringsskyldighet som föreskrivs i artikel 190 i fördraget	II - 779
Parternas argument	II - 779
Förstainstansrättens bedömning	II - 780
Den tredje grunden: Uppenbart oriktig bedömning	II - 782
VLM:s ekonomiska ställning	II - 783
— Parternas argument	II - 783
— Förstainstansrättens bedömning	II - 784
Avsaknaden av garantier eller säkerheter	II - 785
— Parternas argument	II - 785
— Förstainstansrättens bedömning	II - 785
Lånets kostnadsfrihet	II - 786
— Parternas argument	II - 786
— Förstainstansrättens bedömning	II - 787
Lånets ovanliga karaktär	II - 788
— Parternas argument	II - 788
	II - 793

— Förstainstansrättens bedömning	II - 788
Begäran om företeende av handlingar	II - 789
Parternas argument	II - 789
Förstainstansrättens bedömning	II - 790
Rättegångskostnader	II - 791